herpy

GEKONY

Sarasin's giant gecko

Correlophus sarasinorum

Correlophus sarasinorum to duży, rzadki, nocny gekon z wilgotnych lasów na samym południu Nowej Kaledonii. Przypomina masywniejszą wersję spokrewnionego *Correlophus ciliatus*, ale ma większe oczy, często jasny rysunek w kształcie litery V na karku i znacznie bardziej ograniczony zasięg. Gatunek jest narażony na wyginięcie w naturze i rzadko spotykany w terrariach.

Rodzina: Diplodactylidae Dawna nazwa: *Rhacodactylus sarasinorum*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**18-28 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**15-20 lat**
Aktywność	**O zmierzchu i w nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Las deszczowy**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**60 × 45 × 90 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**22-26 °C**
Miejsce wygrzewania	**26-28 °C**
Temperatura w nocy	**18-21 °C**
Wilgotność	**50-80%**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady, owoce i gotowa karma**
Utrzymanie	**Pojedynczo**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**1-2 jaj**
Inkubacja	**60-90 dni** przy 22-26 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Narażony (VU)**

O gatunku

Correlophus sarasinorum należy do dużych, nocnych gekonów z Nowej Kaledonii. Ciało osiąga 9-14 cm od pyska do kloaki, a ogon jest mniej więcej tak długi jak ciało. Ubarwienie podstawowe jest jasno- do ciemnobrązowego lub szare. Występują dwa typy rysunku: jeden z jasnym V na karku i drugi z jasnymi plamami lub kropkami po obu stronach środkowej części grzbietu. Palce są stosunkowo duże i mają lamelki, dzięki którym zwierzę pewnie wspina się po pniach i gałęziach. Często opisuje się go jako dużego *Correlophus ciliatus* z większymi oczami.

Gatunek został opisany w 1913 roku przez szwajcarskiego zoologa Jeana Roux jako *Rhacodactylus sarasinorum*. Nazwa gatunkowa upamiętnia szwajcarskich kuzynów Paula i Fritza Sarasinów, zoologów, podróżników i kolekcjonerów. W 2012 roku rewizja nowokaledońskich gekonów olbrzymich przeniosła gatunek do rodzaju *Correlophus*, do którego należą także *C. ciliatus* i *C. belepensis*.

Długość ciała różni się dość wyraźnie między stanowiskami, co skłoniło niektórych do sugestii, że istnieje kilka podgatunków, ale kwestia ta nie została wyjaśniona. Długość całkowita nie jest udokumentowana, więc wartość w ramce z danymi jest szacunkiem na podstawie długości ciała i ogona. Masa ciała nie jest udokumentowana.

W niewoli gatunek jest znacznie rzadszy niż *C. ciliatus*. Doświadczeń jest niewiele, dlatego wiele zaleceń w tym poradniku zapożyczono od bliskiego krewnego. Zaznaczono to w tekście.

Występowanie i środowisko

Correlophus sarasinorum występuje wyłącznie w Nowej Kaledonii na południowo-zachodnim Pacyfiku, i to tylko w najbardziej wysuniętej na południe części głównej wyspy Grande Terre, na południe od Mont Koghis. Miejscem typowym, gdzie znaleziono pierwsze osobniki, jest Prony. Później gatunek odnotowano m.in. w rezerwacie Rivière Bleue, przy Pic du Pin, w Forêt Nord i na płaskowyżu Goro. Znany jest z ośmiu stanowisk od Prony po Koghis, często w małych, odizolowanych płatach lasu.

Zasięg jest niewielki i rozczłonkowany. Obszar występowania gatunku szacuje się na około 708 km², ale zamieszkuje on tylko około 56 km² tego obszaru. Wszystkie zarejestrowane stwierdzenia leżą w tym samym południowym zakątku wyspy.

> **Naturalny zasięg:** Nowa Kaledonia.

ŚRODOWISKO

Correlophus sarasinorum żyje głównie w wilgotnym, zwartym lesie, ale znaleziono go również w wysokich zaroślach maki przylegających do lasu oraz w lesie przybrzeżnym, na wysokości od około 20 do 600 metrów. W dzień kryje się w szczelinach i dziuplach drzew, a nocą żeruje na pniach i gałęziach. Jest mniej wyraźnie nadrzewny niż jego krewniacy i często znajduje się go ukrytego w ściółce lub pod luźną korą. Występuje niemal we wszystkich płatach lasu z drzewami odpowiedniej wielkości i prawdopodobnie jest silnie uzależniony od dziuplastych drzew.

Lasy na południu rosną często na niklonośnych, ultramaficznych glebach, gdzie pożary i górnictwo zniszczyły duże obszary. Klimat jest subtropikalny, z wilgotnymi nocami i ciepłymi dniami. Brak pomiarów temperatury i wilgotności z siedlisk gatunku, dlatego wartości dla terrarium zapożyczono od *C. ciliatus*, który żyje w tej samej części wyspy.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Udokumentowanej praktyki dotyczącej *Correlophus sarasinorum* jest niewiele, więc podane wartości opierają się na doświadczeniach z mniejszym *C. ciliatus*. Dorosłe zwierzę powinno mieć wysokie terrarium o wymiarach co najmniej 60 × 45 × 90 cm (długość × szerokość × wysokość), a większe jest lepsze. Gatunek jest duży i korzysta zarówno z pni, jak i gałęzi, więc wysokość liczy się bardziej niż powierzchnia dna.

Urządź terrarium grubymi gałęziami ułożonymi warstwami ukośnie i poziomo, tubami korkowymi i kawałkami kory korkowej jako miejscami do spania oraz roślinami o dużych liściach, tak by powstały ciemne i ukryte zakątki. W naturze gekon śpi w dziuplach, więc kilka pionowych tub korkowych to dobry pomysł. Podłożem może być wilgotna mieszanka włókna kokosowego, ziemi bez nawozów i odrobiny torfowca z warstwą liści na wierzchu, w której zwierzę również może się chować. Unikaj drobnego piasku i luźnych kawałków kory, które zwierzę może przypadkowo połknąć. Terrarium musi mieć dobrą wentylację, aby powietrze nie stało w miejscu.

TEMPERATURA

Correlophus sarasinorum potrzebuje w dzień 22-26 °C, a niewielki obszar na górze może osiągać 26-28 °C. Nocą temperatura powinna spadać do 18-21 °C.

Zawsze pilnuj temperatury. Gatunek pochodzi z lasów o wilgotnym powietrzu i łagodnej temperaturze, a silne przegrzanie jest większym zagrożeniem niż chłód. Ustaw terrarium z dala od okien wychodzących na południe i nie dopuszczaj, by temperatura przez dłuższy czas przekraczała 28 °C. W większości domów dodatkowe ogrzewanie jest potrzebne tylko zimą i wtedy może wystarczyć słaba żarówka grzewcza lub mata grzewcza na boku, sterowana termostatem. Mierz temperaturę termometrem cyfrowym zarówno wysoko, jak i nisko w terrarium.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza u *Correlophus sarasinorum* powinna się wahać tak jak w lesie, gdzie noce są wilgotne, a w ciągu dnia przesycha. Wieczorem dokładnie zraszaj terrarium, aby wilgotność wzrosła do 70-80 %, i pozwól jej spaść w ciągu dnia do około 50-60 %. Stale mokre warunki prowadzą do pleśni i problemów skórnych.

Gekon pije krople z liści i szyb, ale mimo to postaw płaską miskę ze świeżą wodą, wymienianą codziennie. Higrometr pokaże, czy ten rytm jest utrzymany.

OŚWIETLENIE I UVB

Correlophus sarasinorum jest aktywny o zmierzchu i nocą, a w dzień śpi w dziuplach. Nie udokumentowano, ile UVB potrzebuje. Na podstawie doświadczeń z bliskimi krewnymi zaleca się słabe oświetlenie UVB dla gatunków cieniolubnych (strefa Fergusona 1), np. świetlówkę T5 5-7 %, zamontowaną po jednej stronie terrarium, tak by w pozostałej części zawsze był cień. Na najwyższych gałęziach indeks UV nie powinien przekraczać około 1-2.

Oświetlenie powinno być włączone 11-12 godzin dziennie, najlepiej sterowane programatorem czasowym, a nocą musi panować całkowita ciemność. Nie używaj mocnych lamp punktowych.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Brak opublikowanej praktyki żywieniowej dla *Correlophus sarasinorum*. Jest wszystkożerny i w naturze zjada owady i owoce. W niewoli dobrym punktem wyjścia jest gotowa sproszkowana karma dla owocożernych gekonów, rozrobiona z wodą na gęstą papkę. Podawaj małą miseczkę dwa-trzy razy w tygodniu dorosłym zwierzętom, a młodym częściej, i usuwaj resztki po dobie.

Ponadto raz lub dwa razy w tygodniu podawaj żywe owady, np. świerszcze, szarańczę i karaczany dubia. Powinny być mniejsze niż odstęp między oczami zwierzęcia i oprószone wapniem z witaminą D3. Dla tak dużego zwierzęcia owady mogą być nieco większe niż dla *C. ciliatus*. Świeże owoce można podawać jako przysmak, ale nie jako podstawę diety.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Correlophus sarasinorum jest nocny i prowadzi skryty tryb życia. W dzień się ukrywa, a naprawdę aktywny staje się dopiero po zgaszeniu światła. Informacji o jego temperamencie w niewoli jest niewiele, ale licz się z tym, że jak inne nocne gekony będzie się stresował przy zbyt częstym braniu do ręki. Pozwól nowym zwierzętom aklimatyzować się przez kilka tygodni i nie bierz ich do ręki, dopóki nie zaczną regularnie jeść. Ogranicz się do krótkich, spokojnych sesji blisko podłogi i nigdy nie chwytaj za ogon, ponieważ może zostać odrzucony i nie odrasta.

Najbezpieczniej trzymać zwierzęta pojedynczo. Nie udokumentowano bezpiecznego sposobu trzymania w grupach, a zwierzęta prawdopodobnie mogą walczyć, jak u innych gekonów olbrzymich. Pary powinni trzymać razem wyłącznie doświadczeni hodowcy, którzy mają miejsce, by je rozdzielić.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Brak wiarygodnych danych o wieku i masie ciała przy osiąganiu dojrzałości płciowej u *Correlophus sarasinorum*. U spokrewnionego *C. ciliatus* samce można rozpoznać po kilku miesiącach po zgrubieniu u nasady ogona i rzędzie porów przedkloakalnych, a samice przeznacza się do rozrodu dopiero, gdy są w pełni wyrośnięte. Rozsądnie jest stosować tę samą zasadę również tutaj: zaczekaj, aż samica będzie całkowicie wyrośnięta i w dobrej kondycji, zanim zostanie dopuszczona do rozrodu.

GODY I KOPULACJA

Sezon godowy *Correlophus sarasinorum* nie jest udokumentowany. Prawdopodobnie przypomina ten u innych gekonów olbrzymich z Nowej Kaledonii, u których samica przechodzi zimową przerwę z nieco niższą temperaturą i krótszymi dniami przed kopulacją wiosną. Wpuść samca do terrarium samicy i pilnuj, by nie był zbyt gwałtowny. Rozdziel zwierzęta, jeśli pojawią się zadrapania lub niepokój. Gatunek jest rzadki w niewoli i niewiele osobników jest rozmnażanych.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica *Correlophus sarasinorum* składa jedno lub dwa jaja naraz, które zakopuje w miękkim, wilgotnym podłożu. Ile zniesień składa w ciągu roku, nie jest udokumentowane.

Umieść w terrarium pojemnik do składania jaj z wilgotnym torfowcem lub włóknem kokosowym, np. plastikowe pudełko z otworem w pokrywce. W przeciwnym razie samica zakopie jaja w podłożu. W sezonie podawaj jej dużo wapnia i owadów i pilnuj, by nie traciła na wadze.

INKUBACJA

Z jaj *Correlophus sarasinorum* młode wykluwają się po około 60-90 dniach w temperaturze 22-26 °C. Temperaturę zapożyczono od *C. ciliatus*. Ostrożnie przenieś jaja do małego pojemnika z wilgotnym podłożem, np. perlitem lub wermikulitem, nie obracając ich, i zagłęb je do połowy z zaznaczoną górną stroną. Pojemnik powinien mieć kilka małych otworów wentylacyjnych. Użyj inkubatora, jeśli temperatura pokojowa nie jest stabilna.

Pilnuj, by podłoże nie wyschło, a temperatura nigdy nie przekroczyła około 28 °C. Jeśli masz wątpliwości, czy jajo jest żywe, zostaw je, dopóki nie będzie wyraźnie martwe.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Odchów młodych *Correlophus sarasinorum* nie został opisany. U blisko spokrewnionych gatunków młode dostają mały pojemnik z ręcznikiem papierowym lub torfowcem, gałązką i kryjówką i są codziennie zraszane. Przez pierwsze dni żyją z zapasów żółtka, a potem dostają tę samą sproszkowaną karmę co dorosłe oraz małe owady oprószone wapniem z witaminą D3. Trzymaj młode pojedynczo i regularnie je waż. Ten sam sposób można zastosować tutaj, ale pamiętaj, że jest zapożyczony od krewnego.

Zdrowie i częste błędy

Nie opisano szczególnych chorób u *Correlophus sarasinorum*. Na podstawie doświadczeń z krewniakami typowe problemy to:

- Zbyt wysoka temperatura. Dłuższy czas powyżej 28 °C stresuje gekony z nowokaledońskich lasów.
- Za mało wapnia i witaminy D3, co prowadzi do miękkich kości, wykrzywionych kończyn i drżenia, zwłaszcza u młodych zwierząt i samic rozpłodowych. Używaj dobrej gotowej karmy i oprószaj owady.
- Stale mokre podłoże i słaba wentylacja, które powodują pleśń, grzyby i problemy skórne.
- Resztki wylinki przyklejone do palców i końca ogona. Zapewnij wilgotną kryjówkę i ostrożnie usuwaj resztki letnią wodą.
- Utrata ogona po braniu do ręki lub walkach. Nie jest to groźne, ale ogon nie odrasta.

Zdrowe zwierzę ma jasne oczy, pełną nasadę ogona i mocny chwyt. Udaj się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli gekon traci na wadze, nie je przez kilka tygodni lub wygląda na osłabionego.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.